

ปัญหาทางกฎหมายของบิดานอกสมรส* LEGAL PROBLEMS ON UNMARRIED FATHERS

วรภัทร รัตนาพานิชย์

Warapat Ratanapanich

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Kasetsart University

E-mail: fsocwpr@ku.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาปัญหาของบิดานอกสมรสตามกฎหมายไทย 2. ศึกษาเปรียบเทียบและวิเคราะห์ปัญหาทางกฎหมายของบิดานอกสมรสระหว่างประเทศไทยกับประเทศเยอรมนี 3. พัฒนากฎหมายบิดานอกสมรสที่เหมาะสม และการวิจัยในเรื่องนี้เป็นการวิจัยทางนิติศาสตร์ โดยใช้การวิจัยเชิงเอกสารเปรียบเทียบกฎหมายระหว่างประเทศไทยและประเทศเยอรมัน วิเคราะห์ข้อมูลจากประมวลกฎหมาย ตำรา งานวิจัย วิทยานิพนธ์ บทความที่เกี่ยวข้องและสรุปผล ผลการวิจัยพบว่า 1. กฎหมายไทยมิได้บัญญัติบิดานอกสมรสเป็นการเฉพาะทำให้เกิดปัญหา คือ ปัญหาอำนาจปกครอง ทำให้เกิดความไม่เป็นธรรม และปัญหาสิทธิของบิดานอกสมรสไม่สอดคล้องกับหลักประโยชน์สูงสุดของเด็ก 2. การเปรียบเทียบและการวิเคราะห์บิดานอกสมรสตามกฎหมายไทยและกฎหมายเยอรมันพบว่า กฎหมายเยอรมันบัญญัติให้ศาลสั่งให้บิดานอกสมรสมีอำนาจปกครอง ถ้าพิสูจน์ว่าตนเป็นบิดา และบิดานอกสมรสมีสิทธิ เช่น สิทธิในการติดต่อ สิทธิให้ข้อมูลส่วนบุคคลของบุตร แต่กฎหมายไทยไม่บัญญัติบิดานอกสมรสทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมและขัดหลักประโยชน์สูงสุดของเด็ก 3. พัฒนากฎหมายบิดานอกสมรสที่เหมาะสมโดยคำนึงถึงหลักประโยชน์สูงสุดของเด็ก ควรจะแก้ไขเพิ่มเติมดังนี้ 1) บิดานอกสมรสมีอำนาจปกครอง ถ้าพิสูจน์ว่าตนเป็นบิดา 2) บิดานอกสมรสมีสิทธิในการติดต่อ สิทธิให้ข้อมูลส่วนบุคคลของบุตร

คำสำคัญ: ปัญหาทางกฎหมาย; กฎหมายครอบครัว; บิดานอกสมรส

Abstract

The objectives of this research article were 1. studying on problems of unmarried fathers according with Thai law. 2. comparing and analyzing problems of unmarried fathers between Thailand and Germany. 3. developing appropriate law of unmarried fathers. This research article was laws research conducting documentary research between Thai laws and Germany laws from code of law, textbooks, research papers, dissertations, relevant academic articles and then providing conclusions. The research results showed that 1. Thailand had no law of unmarried fathers. Consequently, the problems of custody occurred and was unfair. And the rights of unmarried fathers were inconsistent for best custody of child. 2. comparing and analyzing problems of unmarried fathers between Thailand and Germany has found that German Civil Code established on unmarried fathers that had rights of custody if unmarried fathers could proofed themselves to be the father. And, unmarried fathers has rights of contact and providing personal circumstances. But Thai law had not established for unmarried fathers. Thus, there were unfair and conflict of best interest of child. 3. After developing the appropriate law of unmarried fathers concerning the best interest of child, The Civil and Commercial Code of Thailand should be amended as follows 1) unmarried fathers has right of custody if unmarried fathers could proof themselves to be the father. 2) unmarried fathers has rights of contact and providing child's personal circumstances.

Keywords: Legal Problems; Family Law; Unmarried Fathers

บทนำ

สถาบันครอบครัวถือเป็นสถาบันที่มีความสำคัญ เพราะเป็นสถาบันที่หล่อหลอมบุคคล เพื่อที่จะเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาประเทศ การสร้างครอบครัวเกิดจากการที่ชายและหญิงมาอยู่ร่วมกันเพื่อจัดตั้งครอบครัว แต่ในปัจจุบันการสร้างครอบครัวในสังคมมีความเปลี่ยนแปลงไปตามความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปทำให้เกิดการอยู่ร่วมกันฉันท์สามีภรรยาเพื่อหลีกเลี่ยงความผูกพันทางด้านกฎหมาย การที่ชายและหญิงอยู่กันฉันท์สามีภรรยาโดยเปิดเผย แต่มิได้จดทะเบียนสมรสกันดังที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1457 บัญญัติว่า การสมรสตามประมวลกฎหมายนี้ จะมีได้เฉพาะเมื่อได้จดทะเบียนแล้วเท่านั้น ส่งผลให้บุตรที่เกิดจากหญิงที่ไม่ได้สมรสกับชายเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของหญิงเท่านั้น ตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา

1546 บัญญัติว่า เด็กเกิดจากหญิงที่ได้มีการสมรสกับชาย ให้ถือว่าเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของหญิงนั้น เว้นแต่จะมีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น (ปรีฉัตร ภูจิตร, 2562) และทำให้บุตรที่เกิดมาเป็นบุตรไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือเป็นบุตรนอกสมรส นอกจากนี้การที่บุตรจะต้องเสียสิทธิเพียงเพราะไม่มีฐานะตามกฎหมาย ยังส่งผลด้านลบต่อพฤติกรรมการเจริญเติบโตเพื่อเป็นบุคลากรที่มีคุณภาพของสังคม (ธรรนพ ภาชีผล, 2549)

สำหรับวิธีการเปลี่ยนบุตรนอกสมรสให้กลายเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของชายผู้เป็นบิดา เพื่อให้ได้รับสิทธิเช่นเดียวกับบุตรชอบด้วยกฎหมายนั้นมีด้วยกันสามวิธี ดังที่ได้บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1547 บัญญัติว่า เด็กเกิดจากบิดามารดาที่ได้สมรสกัน จะเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายต่อเมื่อบิดามารดาได้สมรสกันในภายหลังหรือบิดาได้จดทะเบียนว่าเป็นบุตรหรือศาลพิพากษาว่าเป็นบุตร แสดงว่าประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ให้มีการรับรองบุตรเพื่อที่จะทำให้บุตรนอกสมรสเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของบิดา การเปลี่ยนสถานะของบุตรนอกสมรสให้เป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของบิดานั้นมีด้วยกันสามวิธี คือ บิดามารดาได้มีการจดทะเบียนสมรสกันในภายหลังบิดาได้จดทะเบียนรับรองบุตร และศาลพิพากษาว่าเป็นบุตร

อย่างไรก็ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของประเทศไทยมิได้บัญญัติถึงเรื่องบิดานอกสมรสเป็นการเฉพาะทำให้เกิดปัญหาทางกฎหมายบางประการ คือ 1) ปัญหาอำนาจปกครองของบิดานอกสมรส เนื่องจากบิดานอกสมรสจะต้องสูญเสียอำนาจปกครองบุตรเพียงเพราะไม่มีฐานะบิดาตามกฎหมาย บิดานอกสมรสจึงไม่ได้รับความเป็นธรรมและ 2) ปัญหาสิทธิและหน้าที่ระหว่างบิดานอกสมรสกับบุตร เนื่องจากบิดานอกสมรสมิได้มีสถานะเป็นบิดาตามกฎหมาย บิดานอกสมรสจึงไม่มีหน้าที่ตามกฎหมาย เช่น อุปการะเลี้ยงดูและให้การศึกษาแก่บุตร ทำให้บุตรขาดไร้ผู้อุปการะและขาดความอบอุ่นจากบิดานอกสมรสจึงไม่สอดคล้องกับหลักประโยชน์สูงสุดของเด็ก ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาวิจัยการเปรียบเทียบและวิเคราะห์ปัญหาทางกฎหมายของบิดานอกสมรสของประเทศเยอรมนีที่ใช้พัฒนาสิทธิของบิดานอกสมรสของประเทศไทย เนื่องจากประมวลกฎหมายแพ่งของเยอรมันเป็นต้นแบบของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของประเทศไทยและประมวลกฎหมายแพ่งของประเทศเยอรมนีเป็นกฎหมายที่มีประสิทธิภาพการศึกษาเปรียบเทียบและวิเคราะห์ปัญหาทางกฎหมายบิดานอกสมรสตามกฎหมายไทย และเพื่อพัฒนากฎหมายเกี่ยวกับบิดานอกสมรสที่เหมาะสม ผลการเปรียบเทียบสะท้อนให้เห็นถึงการคุ้มครองบิดานอกสมรสระหว่างประเทศเยอรมนีและประเทศไทย และการใช้กฎหมายเป็นเครื่องมือพัฒนาเรื่องบิดานอกสมรสโดยใช้กฎหมายเป็นกลไกขับเคลื่อนให้เกิดประโยชน์สูงสุดของเด็กและเกิดความเป็นธรรมแก่บิดานอกสมรส

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาทางกฎหมายของบิดานอกสมรสตามกฎหมายไทย
2. เพื่อศึกษาการเปรียบเทียบและการวิเคราะห์ปัญหาทางกฎหมายบิดานอกสมรสระหว่างประเทศไทยกับประเทศเยอรมนี
3. เพื่อพัฒนากฎหมายเกี่ยวกับบิดานอกสมรสที่เหมาะสม

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยในเรื่องนี้เป็นการวิจัยทางนิติศาสตร์ เป็นการวิจัยเชิงเอกสารเปรียบเทียบกฎหมายระหว่างประเทศไทยและประเทศเยอรมนี

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ประมวลกฎหมาย ตำรา งานวิจัย วิทยานิพนธ์ บทความที่เกี่ยวข้อง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บข้อมูลจากประมวลกฎหมาย ตำรา งานวิจัย วิทยานิพนธ์ บทความที่เกี่ยวข้องและสรุปผลการศึกษาที่ทำให้เกิดแนวทางการคุ้มครองสิทธิของบิดานอกสมรสในประเทศไทย

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลจากประมวลกฎหมาย ตำรา งานวิจัย วิทยานิพนธ์ บทความที่เกี่ยวข้องและสรุปผลการศึกษาที่ทำให้เกิดแนวทางการคุ้มครองสิทธิของบิดานอกสมรสในประเทศไทย

ผลการวิจัย

1. ปัญหาทางกฎหมายของบิดานอกสมรส การที่ชายและหญิงอยู่กันฉันสามีภรรยาโดยเปิดเผย แต่มิได้จดทะเบียนสมรสกันดังที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1457 บัญญัติว่า การสมรสตามประมวลกฎหมายนี้ จะมีได้เฉพาะเมื่อได้จดทะเบียนแล้วเท่านั้น ส่งผลให้บุตรที่เกิดจากหญิงที่ไม่ได้สมรสกับชายเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของหญิงเท่านั้น ตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1546 บัญญัติว่า เด็กเกิดจากหญิงที่มีได้มีการสมรสกับชาย ให้ถือว่าเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของหญิงนั้น เว้นแต่จะมีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น และทำให้บุตรที่เกิดมาเป็นบุตรไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือเป็นบุตรนอกสมรส (ปรีฉัตร ภูจิตร, 2562) นอกจากนี้บิดานอกสมรสต้องเสียสิทธิเพราะไม่มีฐานะตามกฎหมาย เมื่อประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของประเทศไทยมิได้บัญญัติถึงบิดานอกสมรสเป็นการเฉพาะทำให้เกิดปัญหาทางกฎหมายบางประการ คือ 1) ปัญหาอำนาจปกครองของบิดานอกสมรส เนื่องจากบิดานอกสมรสต้องสูญเสียอำนาจปกครองบุตรเพียงเพราะไม่มีฐานะบิดาตามกฎหมายบิดานอกสมรสจึงไม่ได้รับความเป็นธรรมและ 2) ปัญหาสิทธิและหน้าที่ระหว่างบิดานอกสมรสกับบุตร เนื่องจากบิดานอกสมรสมิได้มีสถานะเป็นบิดาตามกฎหมายบิดานอก

สมรสไม่มีหน้าที่ตามกฎหมาย เช่น อุปการะเลี้ยงดูและให้การศึกษาแก่บุตร ทำให้บุตรขาดไร้ผู้อุปการะและขาดความอบอุ่น ถ้าประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์บัญญัติบิดานอกสมรสจะสอดคล้องกับหลักประโยชน์สูงสุดของเด็ก

2. การเปรียบเทียบและการวิเคราะห์กฎหมายบิดานอกสมรสระหว่างประเทศไทย และประเทศเยอรมนี

2.1 การจดทะเบียนรับรองบุตรประเทศเยอรมนี หากชายและหญิงมิได้จดทะเบียนสมรสกันตามกฎหมายให้อำนาจปกครองบุตรตกแก่หญิงมารดาโดยอัตโนมัติ และชายบิดานอกสมรสไม่มีอำนาจปกครองบุตรโดยอัตโนมัติ แต่บิดานอกสมรสมีสิทธิยื่นคำร้องจดทะเบียนรับรองบุตรได้โดยต้องมีหลักฐานแสดงว่าตนเป็นบิดาที่แท้จริง โดยบิดานอกสมรสยื่นคำร้องขอจดทะเบียนรับรองบุตรได้ที่สำนักงานสวัสดิการเยาวชนที่บิดานอกสมรสมีถิ่นที่อยู่ บิดานอกสมรสกับมารดาต้องให้ความยินยอมด้วยตนเองต่อสำนักงานสวัสดิการเยาวชน (The Youth Welfare Office) เมื่อสำนักงานสวัสดิการเยาวชนพิจารณาแล้วและมีคำสั่งให้มีการจดทะเบียนรับรองบุตรแล้ว ให้ถือว่าบุคคลนั้นเป็นบิดาชอบด้วยกฎหมายถ้ามีการจดทะเบียนรับรองบุตรก่อนการเกิดของบุตร ให้ชื่อของบิดาปรากฏบนสูติบัตรของบุตรได้ แต่ถ้ามีการจดทะเบียนรับรองบุตรภายหลังการเกิดของบุตร ต้องขอสูติบัตรฉบับใหม่เพื่อให้ชื่อของบิดาปรากฏบนสูติบัตรของบุตร แต่ถ้ามารดาไม่ให้ความยินยอมบิดานอกสมรสจะต้องฟ้องคดีต่อศาล (Mahdis, 2022) ประเทศไทยการจดทะเบียนรับรองบุตรนั้น บิดาจะจดทะเบียนเด็กเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายได้ต่อเมื่อได้รับความยินยอมของเด็กและมารดาเด็กในกรณีที่เด็กและมารดาเด็กไม่ได้มาให้ความยินยอมต่อหน้านายทะเบียน ให้นายทะเบียนแจ้งการขอจดทะเบียนของบิดาไปยังเด็กและมารดาเด็กในกรณีที่เด็กหรือมารดาเด็กคัดค้านว่าผู้ขอจดทะเบียนไม่ใช่บิดาหรือไม่ให้ความยินยอมหรือไม่อาจให้ความยินยอมได้การจดทะเบียนเด็กเป็นบุตรต้องมีคำพิพากษาของศาล เมื่อศาลได้พิพากษาให้บิดาจดทะเบียนเด็กเป็นบุตรได้ และบิดาได้นำคำพิพากษาไปขอจดทะเบียนต่อนายทะเบียน

2.2 อำนาจปกครองของบิดาชอบด้วยกฎหมายกับมารดา ประเทศเยอรมนี อำนาจปกครองบุตรในประมวลกฎหมายแพ่งเยอรมัน (B.G.B.S) กำหนดให้บิดากับมารดามีอำนาจปกครองบุตรผู้เยาว์ โดยแบ่งออกเป็น 2 ประการ คือ 1) อำนาจในการดูแลตัวบุตรผู้เยาว์ และ 2) อำนาจในการดูแลทรัพย์สินของบุตรผู้เยาว์ โดยทั่วไปแล้วบิดาและมารดาเป็นผู้ใช้อำนาจปกครองร่วมกัน (มาตรา 1621 (1) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งเยอรมัน) โดยมีการกำหนดแนวทางการใช้อำนาจปกครองเป็นความรับผิดชอบส่วนตัวและบิดามารดาต้องมีความยินยอมร่วมกันโดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็ก (มาตรา 1627 ประมวลกฎหมายแพ่งเยอรมัน) ประเทศไทย บิดากับมารดามีอำนาจปกครองบุตร โดยอำนาจปกครองบุตรแบ่งออกเป็น 1) การใช้อำนาจปกครองของบิดาเหนือตัวบุตรและ 2) ทรัพย์สินของบุตรผู้เยาว์ เนื่องจากบุตรผู้เยาว์เป็นผู้ที่ถูก

จำกัดสิทธิโดยกฎหมายเพราะยังไม่สามารถดูแลตนเองได้รัฐจึงต้องกำหนดให้มีผู้คุ้มครองชั่วคราว จนกว่าบุตรจะบรรลุนิติภาวะ

2.3 สิทธิและหน้าที่ระหว่างบิดาชอบด้วยกฎหมายมารดากับบุตร ประเทศเยอรมนี บิดาชอบด้วยกฎหมายและมารดามีสิทธิต่าง ๆ เช่น สิทธิในการควบคุมดูแลอบรมสั่งสอน สิทธิในการกำหนดที่อยู่อาศัย สิทธิในการติดต่อของบุตร สิทธิในการให้ข้อมูลส่วนบุคคลของบุตร และมีสิทธิในการเรียกตัวบุตรกลับคืนจากบุคคลที่ไม่สิทธิยึดถือบุตรไว้ตามกฎหมาย (Markard, 2015) นอกจากนี้บิดามารดามีสิทธิในการดูแลทรัพย์สินของบุตรผู้เยาว์ซึ่งเป็นทรัพย์สินที่ได้รับ พินัยกรรมหรือการให้โดยเสน่หาบิดามารดามีสิทธิร่วมกันในการดูแลทรัพย์สินของบุตรและให้นำ ทรัพย์สินของบุตรมาใช้ในการอุปการะเลี้ยงดูบุตรเป็นลำดับแรก หากรายได้ของบิดามารดาไม่ เพียงพอในการดำรงชีพก็อาจนำรายได้ของบุตรมาใช้ได้เท่าที่จำเป็น โดยสิทธิใช้รายได้นี้จะสิ้นไป เมื่อบุตรบรรลุนิติภาวะ (วรพรรณ ชังพิชิต, 2533)

ประเทศไทย บุตรซึ่งยังไม่บรรลุนิติภาวะต้องอยู่ใต้อำนาจปกครองของบิดามารดา โดยมี มาตรา 1567 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์รองรับสิทธิของบิดามารดาซึ่งเป็นผู้ใช้อำนาจปกครอง คือ 1) กำหนดที่อยู่ของบุตร เมื่อบุตรยังเป็นทารกหรืออยู่ในวัยเด็กก็ต้องพึ่งพา บิดามารดาเป็นหลัก จำเป็นต้องได้รับการสั่งสอน 2) ทำโทษบุตรตามสมควรเพื่อว่ากล่าวสั่งสอน โดยทำโทษตามสมควร 3) ให้บุตรทำการงานตามสมควรแก่ความสามารถและฐานะานุรูป เป็นการใช้อำนาจปกครองให้บุตรเตรียมความพร้อมในการประกอบอาชีพในอนาคต ทั้งนี้การทำงานต้อง อยู่ในวิสัยที่ทำได้และเหมาะสมแก่สภาพความเป็นอยู่ 4) เรียกบุตรคืนจากบุคคลอื่นซึ่งกักบุตรไว้ โดยมีชอบด้วยกฎหมาย ผู้ใช้อำนาจปกครองย่อมมีสิทธิในตัวของบุตรโดยชอบด้วยกฎหมาย การที่กฎหมายกำหนดให้เป็นการรับรองสิทธิที่จะไต่สวนต่อบุคคลภายนอก หากผู้ใดที่กักบุตรไว้โดยมิ ชอบด้วยกฎหมาย บิดามารดามีสิทธิเรียกคืนบุตรจากบุคคลนั้น เช่น บิดาที่มีได้จดทะเบียนสมรส กับมารดา หรือมารดาที่กักบุตรไว้โดยมิชอบด้วยกฎหมาย เป็นอำนาจเพื่อป้องกันมิให้บุตรตกอยู่ในสภาพที่อาจได้รับอันตรายต่อร่างกาย สุขภาพ หรือจิตใจ (ภาสกร ญาณสุธี, 2547)

2.4 อำนาจปกครองของบิดานอกสมรส ประเทศเยอรมนี ในอดีตเมื่อชายและหญิง มีได้สมรสในเวลาบุตรเกิด มารดาเป็นผู้มีอำนาจปกครองบุตรแต่ผู้เดียว แต่บิดานอกสมรสไม่ได้มี อำนาจปกครองโดยศาลรัฐธรรมนูญแห่งสหพันธรัฐเยอรมนีก่อให้เกิดการเริ่มต้นกฎหมายเกี่ยวกับ อำนาจปกครองของบิดานอกสมรสที่มีต่อบุตร โดยบุตรประสงค์ที่จะดำรงชีวิตครอบครัวกับบิดา นอกสมรสและมารดา แต่ถูกกีดกีดโดยมารดาที่มีอำนาจปกครองเช่นนี้เป็นการใช้อำนาจปกครอง โดยไม่ได้คำนึงประโยชน์สูงสุดของเด็ก ดังนั้นหลักประโยชน์สูงสุดของเด็กถูกรวมเข้าไว้ใน ประมวลกฎหมายแพ่งเกี่ยวกับบิดานอกสมรสอย่างชัดเจน (Dethloff, 2021) ต่อมาเมื่อวันที่ 19 พฤษภาคม 2014 ประเทศเยอรมนีมีการบังคับใช้กฎหมายใหม่ที่ปฏิรูปการดูแลบุตรของบิดา นอกสมรส โดยมีการแก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 1626a วรรคหนึ่งแห่งประมวลกฎหมายแพ่งของ เยอรมนี โดยกำหนดให้บิดานอกสมรสและมารดามีอำนาจปกครองร่วมกันในกรณีอย่างหนึ่ง

อย่างใดมีดังนี้ คือ 1) บิดานอกสมรสกับมารดาที่มีความตกลงร่วมกันใช้อำนาจปกครองร่วมกัน 2) บิดานอกสมรสจดทะเบียนสมรสกับมารดา 3) ศาลครอบครัวมีคำพิพากษาให้บิดานอกสมรสมีอำนาจปกครองบุตรผู้เยาว์ในกรณีที่มารดาที่มีความประพฤติไม่เหมาะสม (Daniela, 2020) และ มาตรา 1626a วรรค 2 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งเยอรมันโดยกำหนดให้มารดามีสิทธิในการเลี้ยงดูบุตรและเป็นผู้ใช้อำนาจปกครองบุตร แต่ต้องไม่ละเมิดสิทธิความเป็นบิดาของชาย ถ้าบิดานอกสมรสต้องการอำนาจปกครองให้บิดานอกสมรสยื่นคำร้องต่อสำนักงานสวัสดิการเยาวชน บิดานอกสมรสมีหน้าที่ในการพิสูจน์ว่าตนเป็นบิดาผู้ให้กำเนิดให้ศาลครอบครัวคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสำคัญแต่มารดามีสิทธิคัดค้านและถ้าคัดค้านของมารดามีเหตุอันสมควร ให้ศาลครอบครัวมีคำสั่งให้มารดามีอำนาจปกครองบุตรแต่เพียงผู้เดียว (Dethloff, 2021) นอกจากนี้ มาตรา 155a แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการดำเนินคดีในเรื่องครอบครัวและเรื่องเขตอำนาจศาลที่ไม่มีการโต้แย้ง (Act on Proceeding in Family Matters and in Matters of Non-contentious Jurisdiction) กำหนดให้มีการเร่งรัดในการดำเนินคดีของบิดานอกสมรส เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรา 1626a แห่งประมวลกฎหมายแพ่งของเยอรมัน และบิดานอกสมรสมีสิทธิยื่นคำร้องใช้อำนาจปกครองร่วมกับมารดา และก่อนศาลครอบครัวมีคำพิพากษาต้องมีการสืบพยานหลักฐานจากหน่วยงานสวัสดิการเยาวชนเสียก่อน โดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็ก (Daniela, 2020)

ประเทศไทยวิธีการเปลี่ยนบุตรนอกสมรสให้กลายเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของชายผู้เป็นบิดา เพื่อให้ได้รับสิทธิเช่นเดียวกับบุตรชอบด้วยกฎหมายนั้นมีด้วยกันสามวิธี ดังที่ได้บัญญัติไว้ในมาตรา 1547 คือ เด็กเกิดจากบิดามารดาที่ได้สมรสกัน จะเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายต่อเมื่อ 1) บิดามารดาได้สมรสกันในภายหลังหรือ 2) บิดาได้จดทะเบียนว่าเป็นบุตรหรือ 3) ศาลพิพากษาว่าเป็นบุตร (ธรรนพ ภาชีผล, 2549) สำหรับกรณีที่มารดาได้สมรส มารดาแต่ผู้เดียวเป็นผู้ใช้อำนาจปกครองโดยอัตโนมัติ แต่ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ไม่มีการรองรับอำนาจปกครองของบิดานอกสมรสกับบุตรผู้เยาว์ บิดานอกกฎหมายจึงไม่มีอำนาจปกครองบุตร โดยปรากฏในคำพิพากษาฎีกาที่ 3780/2543 โจทก์จำเลยอยู่กินด้วยกันโดยไม่จดทะเบียนสมรส ซึ่งตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1546 บัญญัติว่าเด็กเกิดจากหญิงที่ได้มีการสมรสกับชายให้ถือว่าเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของหญิงนั้น ดังนั้นจึงถือได้ว่าเด็กชาย จ นั้นต้องอยู่ภายใต้บังคับมาตรา 1566 วรรคหนึ่ง คือต้องอยู่กับโจทก์ซึ่งเป็นมารดาฝ่ายเดียว เมื่อจำเลยมิได้เป็นบิดาตามความหมายของมาตรา 1566 การตกลงระหว่างโจทก์จำเลยที่ให้เด็กชาย จ. อยู่ในความตกลงของจำเลยจึงไม่ผูกพันเป็นเหตุให้จำเลยมีอำนาจปกครองเด็กชาย จ ตามมาตรา 1566 วรรคสอง (6) จำเลยจึงไม่มีสิทธิที่จะกำหนดที่อยู่ของเด็กชาย จ ให้อยู่กับตนตามมาตรา 1567 (1) ได้โจทก์จึงมีสิทธิฟ้องเรียกให้จำเลยส่งมอบเด็กชาย จ คืนจากจำเลยตามมาตรา 1567 (4) จากคำพิพากษาฎีกาดังกล่าวทำให้บิดานอกสมรสต้องสูญเสียอำนาจปกครองบุตรเพียงเพราะไม่มีฐานะบิดาตามกฎหมาย บิดานอกสมรสจึงไม่ได้รับความเป็นธรรมและการที่

บิดานอกสมรสไม่มีหน้าที่ตามกฎหมาย เช่น อุปการะเลี้ยงดูและให้การศึกษาแก่บุตร ทำให้บุตรขาดไร้ผู้อุปการะและขาดความอบอุ่นจึงไม่สอดคล้องกับหลักประโยชน์สูงสุดของเด็ก

2.5 สิทธิและหน้าที่ระหว่างบิดานอกสมรสกับบุตร ประเทศเยอรมนี เมื่อวันที่ 13 กรกฎาคม ปี 2013 มีการแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 1686a แห่งประมวลกฎหมายแพ่งของเยอรมัน ทำให้ลดปัญหาความแตกต่างระหว่างบิดาชอบด้วยกฎหมายกับบิดานอกสมรส และส่งเสริมความเสมอภาคซึ่งเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่รัฐธรรมนูญต้องการให้เกิดความเป็นธรรมแก่บิดานอกสมรส ดังนั้นสิทธิของบิดานอกสมรสควรจะได้รับสิทธิเช่นเดียวกับบิดาชอบด้วยกฎหมาย (Council of Europe, 2015) มาตรา 1686a กำหนดให้บิดานอกสมรสมีสิทธิในการติดต่อและมีสิทธิให้ข้อมูลส่วนบุคคลของบุตรผู้เยาว์ (Daniela, 2020) และรับรองสิทธิและหน้าที่ของบิดานอกสมรส มีดังนี้ บิดานอกสมรสซึ่งเป็นผู้ให้กำเนิดมีสิทธิต่อบุตรดังนี้ 1) บิดานอกสมรสมีสิทธิในการติดต่อบุตรเพื่อทำให้เกิดประโยชน์สูงสุดของเด็ก และ 2) บิดานอกสมรสมีสิทธิให้ข้อมูลส่วนบุคคลของบุตรตามสมควร โดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็ก (มาตรา 1686a (1)) และ 3) ให้นำหน้าที่ของบิดาชอบด้วยกฎหมายมาปรับใช้กับบิดานอกสมรส โดยให้นำมาตรา 1684 (2) (3) และ (4) มาปรับใช้กับบิดานอกสมรสโดยอนุโลม (มาตรา 1686a (2)) กล่าวคือ มาตรา 1684 (2) ให้บิดานอกสมรสมีหน้าที่งดเว้นการกระทำที่อาจทำให้เกิดความยากลำบากในความสัมพันธ์ระหว่างบุตรกับมารดาหรือความยากลำบากในการเลี้ยงดูของมารดา และมาตรา 1684 (3) ให้ศาลครอบครัวมีอำนาจพิจารณาขอเบเขตของสิทธิในการติดต่อและรายละเอียดที่บิดานอกสมรสติดต่อบุตร และมาตรา 1684 (4) บิดานอกสมรสมีหน้าที่ไม่ใช้สิทธิในการติดต่อที่เป็นอันตรายต่อบุตร ให้ศาลครอบครัวมีอำนาจจำกัดสิทธิในการติดต่อเพียงเท่าที่จำเป็นหรือมีคำสั่งไม่อนุญาตให้สิทธิในการติดต่อก็ได้ โดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็ก นอกจากนี้มาตรา 1685 (2) รับรองสิทธิของปู่ย่าตายายให้มีสิทธิติดต่อผู้เยาว์ หรือบุคคลที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับผู้เยาว์ อาจจะเป็นความสัมพันธ์ทางสังคมหรือความสัมพันธ์ทางครอบครัว บุคคลที่อยู่กินฉันท์สามีภริยาแต่ไม่ได้จดทะเบียนสมรสนั้นมีสิทธิติดต่อผู้เยาว์ โดยคำนึงถึงหลักประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสำคัญ อย่างไรก็ตามปู่ย่าตายายที่ต้องการติดต่อกับผู้เยาว์ ให้ปู่ย่าตายายมีสิทธิในการติดต่อกับผู้เยาว์ แต่การใช้สิทธิในการติดต่อนั้นต้องไม่เป็นอันตรายต่อผู้เยาว์

ประเทศไทยประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของประเทศไทยไม่มีการรองรับสิทธิหน้าที่ของบิดานอกสมรสกับบุตรผู้เยาว์ ทำให้เกิดปัญหาสิทธิและหน้าที่ระหว่างบิดานอกสมรสกับบุตร เนื่องจากบิดานอกสมรสมิได้มีสถานะเป็นบิดาตามกฎหมาย บิดานอกสมรสจึงไม่มีหน้าที่ตามกฎหมาย เช่น อุปการะเลี้ยงดูและให้การศึกษาแก่บุตร ทำให้บุตรขาดไร้ผู้อุปการะและขาดความอบอุ่นจากบิดานอกสมรส จึงไม่เป็นธรรมแก่บิดานอกสมรส

ประเทศไทยมีความเหมือนกับประเทศเยอรมนี คือ 1) กฎหมายกำหนดให้บิดาชอบด้วยกฎหมายกับมารดามีอำนาจปกครองบุตรผู้เยาว์ โดยแบ่งออกเป็น 2 ประการ ได้แก่ อำนาจในการดูแลตัวบุตร และ อำนาจในการดูแลทรัพย์สินของบุตร 2) โดยทั่วไปแล้วบิดาชอบด้วย

กฎหมายและมารดาเป็นผู้ใช้อำนาจปกครองร่วมกัน แต่กรณีที่มีมารดาได้สมรส มารดาแต่ผู้เดียวเป็นผู้ใช้อำนาจปกครองโดยอัตโนมัติ โดยบิดานอกกฎหมายไม่มีอำนาจปกครองบุตร 3) หากชายและหญิงมิได้จดทะเบียนสมรส ให้อำนาจปกครองบุตรตกแก่หญิงมารดา และบิดานอกสมรสไม่มีอำนาจปกครองบุตร แต่บิดานอกสมรสมีสิทธิยื่นคำร้องจดทะเบียนรับรองบุตรได้

ประเทศไทยมีความแตกต่างกับประเทศเยอรมนี คือ 1) ประเทศเยอรมนี โดยทั่วไปแล้วบิดานอกกฎหมายไม่มีอำนาจปกครองบุตร บิดานอกสมรสและมารดามีอำนาจปกครองบุตรผู้เยาว์ร่วมกันได้ ถ้าเป็นกรณีอย่างใดอย่างหนึ่ง คือ บิดานอกสมรสกับมารดามีความตกลงร่วมกันใช้อำนาจปกครองร่วมกันหรือบิดานอกสมรสจดทะเบียนสมรสกับมารดา หรือศาลครอบครัวมีคำพิพากษาให้บิดานอกสมรสมีอำนาจปกครองบุตรในกรณีที่มีมารดามีความประพฤติไม่เหมาะสม แต่ประเทศไทยไม่มีการรองรับอำนาจปกครองของบิดานอกสมรส หากบิดานอกสมรสต้องการอำนาจปกครองก็ต้องสมรสกับมารดาหรือจดทะเบียนรับรองบุตรหรือศาลมีคำพิพากษาให้เป็นบิดาชอบด้วยกฎหมาย 2) ประเทศเยอรมนีรับรองให้บิดานอกสมรสมีสิทธิและหน้าที่ เช่น สิทธิในการติดต่อ สิทธิให้ข้อมูลส่วนบุคคลของบุตรตามสมควร หน้าที่ดเว้นกระทำให้ก่อให้เกิดความยากลำบากในความสัมพันธ์ระหว่างบุตรกับมารดา หน้าที่ไม่ใช้สิทธิในการติดต่อเป็นอันตรายต่อบุตร แต่ประเทศไทยไม่มีการรองรับสิทธิและหน้าที่ของบิดานอกสมรส 3) ประเทศเยอรมนีรับรองให้ปู่ย่าตายายมีสิทธิในการติดต่อเด็ก โดยการใช้สิทธิในการติดต่อนั้นต้องไม่เป็นอันตรายต่อเด็ก แต่ประเทศไทยไม่มีการรองรับสิทธิของปู่ย่าตายายในการติดต่อเด็ก

3. พัฒนากฎหมายเกี่ยวกับบิดานอกสมรสที่เหมาะสม เมื่อวิเคราะห์และเปรียบเทียบกฎหมายผู้สูงอายุในประเทศเยอรมันกับประเทศไทย สำหรับบิดานอกสมรสนั้น ประเทศไทยควรนำเรื่องกฎหมายบิดานอกสมรสในประเทศเยอรมนีมาพัฒนากฎหมายบิดานอกสมรสในประเทศไทย โดยคำนึงถึงหลักประโยชน์สูงสุดของเด็ก (Best Interest of the Child) เป็นสำคัญ โดยคำว่าหลักประโยชน์สูงสุดหมายถึงสิทธิประโยชน์ของเด็กทั้งปวงที่พึงมีพึงได้ในฐานะที่เกิดมาและมีชีวิตอยู่รอดภายใต้การครอบงำของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กที่ให้การรับรองหรือโดยสามัญสำนึกของวิญญูชนทั่วไปย่อมเห็นได้ว่าเป็นสิทธิประโยชน์ของเด็ก (วัชรินทร์ ปัจเจกวิญญูสกุล, 2537) ควรจะแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของประเทศไทยมีดังนี้ 1) บิดานอกสมรสยื่นคำร้องต่อศาลให้มีคำสั่งบิดานอกสมรสมีอำนาจปกครอง ถ้าบิดานอกสมรสพิสูจน์ได้ว่าตนเป็นบิดาผู้ให้กำเนิด 2) บิดานอกสมรสมีสิทธิและหน้าที่ เช่น สิทธิในการติดต่อ สิทธิให้ข้อมูลส่วนบุคคลของบุตร หน้าที่ดเว้นกระทำให้ก่อให้เกิดความยากลำบากในความสัมพันธ์ระหว่างบุตรกับมารดา หน้าที่ไม่ใช้สิทธิในการติดต่อที่เป็นอันตรายต่อบุตร

อภิปรายผลการวิจัย

1. เมื่อประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของประเทศไทยมิได้บัญญัติถึงบิดานอกสมรสเป็นการเฉพาะทำให้เกิดปัญหาทางกฎหมายบางประการ คือ 1) ปัญหาอำนาจปกครองของบิดานอกสมรส เนื่องจากบิดานอกสมรสต้องสูญเสียอำนาจปกครองบุตรเพียงเพราะไม่มีฐานะบิดาตามกฎหมาย บิดานอกสมรสจึงไม่ได้รับความเป็นธรรมควรแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของประเทศไทยให้บิดานอกสมรสมีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลให้บิดานอกสมรสมีอำนาจปกครอง โดยบิดานอกสมรสต้องแสดงหลักฐานว่าตนเป็นบิดา 2) ปัญหาสิทธิและหน้าที่ระหว่างบิดานอกสมรสกับบุตร เนื่องจากบิดานอกสมรสมิได้มีสถานะเป็นบิดาตามกฎหมาย บิดานอกสมรสไม่มีหน้าที่ตามกฎหมาย เช่น อุปการะเลี้ยงดูและให้การศึกษาแก่บุตร ทำให้บุตรขาดไร้ผู้อุปการะและขาดความอบอุ่น จึงไม่เป็นธรรมแก่บิดานอกสมรส ดังนั้นเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดของเด็กและให้เกิดความเป็นธรรมแก่บิดานอกสมรส ควรจะแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์รองรับสิทธิหน้าที่ระหว่างบิดานอกสมรสกับบุตร

2. การเปรียบเทียบและการวิเคราะห์กฎหมายเกี่ยวกับบิดานอกสมรสระหว่างประเทศไทยและประเทศเยอรมนี พบว่า 1) ความเหมือนกันของประเทศเยอรมนีและประเทศไทย คือ บิดาชอบด้วยกฎหมายและมารดามีอำนาจปกครองร่วมกันและอำนาจปกครองแบ่งเป็นอำนาจปกครองเหนือตัวบุตรกับอำนาจปกครองเหนือทรัพย์สินของบุตร และ 2) ความแตกต่างกันของประเทศเยอรมนีและประเทศไทย คือ 1) ประเทศเยอรมนีบิดานอกสมรสอาจยื่นคำร้องต่อศาลให้มีคำสั่งให้บิดานอกสมรสมีอำนาจปกครอง ถ้าบิดานอกสมรสพิสูจน์ได้ว่าตนเป็นบิดาผู้ให้กำเนิดทำให้เกิดความเป็นธรรมแก่บิดานอกสมรส ในขณะที่ประเทศไทย บิดานอกสมรสไม่มีอำนาจปกครองบุตรเนื่องจากบิดานอกสมรสถูกตัดอำนาจปกครองไปโดยอัตโนมัติตามมาตรา 1546 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของประเทศไทยและ 2) ประเทศเยอรมนีบิดานอกสมรสมีสิทธิหน้าที่ เช่น สิทธิในการติดต่อ สิทธิให้ข้อมูลส่วนบุคคลของบุตร หน้าที่งดเว้นกระทำที่ก่อให้เกิดความยากลำบากในความสัมพันธ์ระหว่างบุตรกับมารดา หน้าที่ไม่ใช้สิทธิในการติดต่อที่เป็นอันตรายต่อบุตรโดยคำนึงถึงหลักประโยชน์สูงสุดของเด็กในขณะที่ประเทศไทยไม่มีบัญญัติสิทธิหน้าที่ของบิดานอกสมรสทำให้ไม่สอดคล้องกับหลักประโยชน์สูงสุดของเด็ก

3. พัฒนากฎหมายบิดานอกสมรสที่เหมาะสมโดยคำนึงถึงหลักประโยชน์สูงสุดของเด็กประเทศไทยควรจะใช้กฎหมายเกี่ยวกับบิดานอกสมรสตามประเทศเยอรมนีซึ่งเป็นประเทศต้นแบบของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของประเทศไทย ควรจะแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของประเทศไทยดังนี้ 1) บิดานอกสมรสยื่นคำร้องต่อศาลให้มีคำสั่งให้บิดานอกสมรสมีอำนาจปกครอง ถ้าบิดานอกสมรสพิสูจน์ได้ว่าตนเป็นบิดาผู้ให้กำเนิด 2) บิดานอกสมรสมีสิทธิและหน้าที่ เช่น ในการติดต่อ สิทธิให้ข้อมูลส่วนบุคคลของบุตร หน้าที่งดเว้นกระทำที่ก่อให้เกิดความยากลำบากในความสัมพันธ์ระหว่างบุตรกับมารดา หน้าที่ไม่ใช้สิทธิในการติดต่อที่เป็นอันตรายต่อบุตร

องค์ความรู้จากการวิจัย

จากการวิจัยแสดงให้เห็นถึงปัญหาทางกฎหมายของบิดานอกสมรส (ตามตารางที่ 1) ซึ่งเป็นการสนับสนุนว่ามีปัญหาทางกฎหมายของบิดานอกสมรสเกิดขึ้น กล่าวคือ ปัญหาอำนาจปกครองของบิดานอกสมรส และสิทธิหน้าที่ของบิดานอกสมรส สำหรับกรณีที่มารดาไม่ได้สมรส มารดาแต่ผู้เดียวเป็นผู้ใช้อำนาจปกครองโดยอัตโนมัติ แต่ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ไม่มีการรองรับอำนาจปกครองของบิดานอกสมรสกับบุตรผู้เยาว์ บิดานอกกฎหมายจึงไม่มีอำนาจปกครองบุตรโดยปรากฏในคำพิพากษาฎีกาที่ 3780/2543 จากคำพิพากษาฎีกาดังกล่าวชายหญิงอยู่กินฉันท์สามีภริยาโดยไม่จดทะเบียนสมรส เด็กเกิดจากหญิงให้ถือว่าเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของหญิงนั้น ทำให้บิดานอกสมรสต้องสูญเสียอำนาจปกครองบุตรเพียงเพราะไม่มีฐานะบิดาตามกฎหมาย การที่ประมวลแพ่งและพาณิชย์ของประเทศไทยมีความแตกต่างระหว่างบิดาชอบด้วยกฎหมายกับบิดานอกสมรสทำให้เกิดความไม่เป็นธรรม ด้วยเหตุนี้การที่นำกฎหมายบิดานอกสมรสของประเทศเยอรมนีมาใช้พัฒนากฎหมายบิดานอกสมรสของประเทศไทย เนื่องจากประมวลกฎหมายแพ่งของเยอรมันเป็นต้นแบบของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของประเทศไทยและประมวลกฎหมายแพ่งของประเทศไทยเยอรมนีเป็นกฎหมายที่มีประสิทธิภาพ และพัฒนากฎหมายบิดานอกสมรสในประเทศไทยต้องคำนึงถึงหลักประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสำคัญ โดยหลักประโยชน์สูงสุดหมายถึงสิทธิประโยชน์ของเด็กทั้งปวงที่พึงมีพึงได้ในฐานะที่เกิดมาและมีชีวิตอยู่รอดภายใต้กรอบของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กที่ให้การรับรองหรือโดยสามัญสำนึกของวิญญูชนทั่วไปย่อมเห็นได้ว่าเป็นสิทธิประโยชน์ของเด็ก

ตารางที่ 1 ตารางเปรียบเทียบปัญหาทางกฎหมายบิดานอกสมรสตามกฎหมายของประเทศไทย และกฎหมายของประเทศเยอรมนี

ประเด็น	ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของประเทศไทย	ประมวลกฎหมายแพ่งของประเทศเยอรมัน	สิ่งที่แก้ไขเพิ่มเติมหรือพัฒนา
1. อำนาจปกครองของบิดานอกสมรส	ไม่มี	บิดานอกสมรสยื่นคำร้องขอให้ศาลสั่งให้บิดานอกสมรสมีอำนาจปกครองร่วมกัน โดยบิดานอกสมรสมีหน้าที่ในการพิสูจน์ให้ศาลเชื่อว่าเป็นบิดาผู้ให้กำเนิด	บิดานอกสมรสยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อขอให้ศาลสั่งให้บิดานอกสมรสมีอำนาจปกครองร่วมกัน โดยบิดานอกสมรสมีหน้าที่ในการพิสูจน์ให้ศาลเชื่อว่าเป็นบิดาผู้ให้กำเนิด
2. สิทธิของบิดานอกสมรส	ไม่มี	-บิดานอกสมรสมีสิทธิให้ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้เยาว์ตามสมควร -บิดานอกสมรสมีสิทธิในการติดต่อ	-บิดานอกสมรสมีสิทธิให้ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้เยาว์ตามสมควร -บิดานอกสมรสมีสิทธิในการติดต่อ
3. หน้าที่ของบิดานอกสมรส	ไม่มี	- บิดานอกสมรสมีหน้าที่งดเว้นกระทำการที่อาจทำให้เกิดความยากลำบากในความสัมพันธ์ระหว่างบุตรกับมารดา -บิดานอกสมรสมีหน้าที่ไม่ใช่สิทธิในการติดต่อเป็นอันตรายต่อบุตร	- บิดานอกสมรสมีหน้าที่งดเว้นกระทำการที่อาจทำให้เกิดความยากลำบากในความสัมพันธ์ระหว่างบุตรกับมารดา -บิดานอกสมรสมีหน้าที่ไม่ใช่สิทธิในการติดต่อเป็นอันตรายต่อบุตร

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

โดยควรที่จะแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 5 มีดังต่อไปนี้

1. บิดานอกสมรสยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อขอให้ศาลสั่งให้บิดานอกสมรสมีอำนาจปกครอง โดยบิดานอกสมรสมีหน้าที่ในการพิสูจน์ให้ศาลเชื่อว่าเป็นบิดาผู้ให้กำเนิด
2. สิทธิหน้าที่ของบิดานอกสมรส เช่น สิทธิในการติดต่อ สิทธิให้ข้อมูลส่วนบุคคลของบุตรผู้เยาว์ตามสมควร หน้าที่งดเว้นกระทำใดที่อาจทำให้เกิดความยากลำบากในความสัมพันธ์ระหว่างบุตรผู้เยาว์กับมารดา หน้าที่ไม่ใช่สิทธิในการติดต่อเป็นอันตรายต่อบุตร
3. ปู่ย่าตายายมีสิทธิในการติดต่อกับผู้เยาว์ แต่การใช้สิทธิในการติดต่อต้องไม่เป็นอันตรายต่อผู้เยาว์

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. ควรจะมีหน่วยงานผู้รับผิดชอบตรวจสอบพยานหลักฐานของบิดานอกสมรสเสียก่อนที่บิดานอกสมรสจะยื่นคำร้องขอให้ศาลสั่งให้มีอำนาจปกครอง
2. ควรจะจัดอบรมให้ความรู้ ส่งเสริมและพัฒนากฎหมายบิดานอกสมรสที่เหมาะสม และเป็นประโยชน์แก่ประชาชน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

สำหรับงานวิจัยนี้ อาจมีข้อจำกัดบางประการเนื่องจากเอกสารของประเทศเยอรมนีที่เป็นภาษาอังกฤษมีจำนวนน้อย ผู้วิจัยจึงเน้นศึกษาจากประมวลกฎหมายแพ่ง อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยได้มีข้อเสนอแนะการวิจัยในครั้งต่อไป คือ การแก้ไขปัญหาดังกล่าวตามกฎหมายของคู่สมรสเพศเดียวกัน

เอกสารอ้างอิง

- ธรรนพ ภาชีผล. (2549) *การฟ้องคดีขอให้รับเด็กเป็นบุตร: ศักยภาพหลักเกณฑ์ วิธีการฟ้องคดีและการนำสืบถึงความเป็นบิดาของบุตร* (วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขา นิติศาสตร์). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ปริฉัตร ภูจิตร์. (2562). ปัญหาจากการจดทะเบียนรับรองบุตรตามกฎหมาย. *วารสารการบริหารปกครอง*, 8(1), 62-79.
- ภาสกร ญาณสุธี. (2547). *The Principal Law กฎหมายว่าด้วยครอบครัว*. กรุงเทพฯ: อทตยา มิเลินเนียม.
- วรพรรณ ชังพิชิต. (2533). *อำนาจปกครองบุตรภายหลังการหย่า* (วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขา นิติศาสตร์). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วัชรินทร์ ปัจเจกวิญญูสกุล. (2537). มาตรฐานการปฏิบัติต่อเด็กที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก. *วารสารดุลพินิจ*, 41(5), 62-79.

- Amiri, M. (2022). *Child Custody in Germany*. Retrieved September 20, 2022, from <https://handbookgermany.de/en/child-custody>
- Council of Europe. (2015). *Equality and Shared Parental Responsibility: the Role of Fathers*. Retrieved January 20, 2020, from <https://assembly.coe.int/nw2x>
- Daniela, K.P. (2020). Family Law in Germany: Overview. Retrieved June 20, 2020, from <https://uk.practicallaw.thomsonreuters.com/8-575>
- Dethloff, N. (2021). National Report: Germany. Retrieved September 20, 2022, from <http://ceflonline.net/wp-content/uploads/Germany-Parental>
- Markard, N. (2015). Parenting and Legal Family Formats in Germany. Retrieved January 20, 2020, from www.LawsAndFamilies.eu/LawsAndFamilies-DE-Section3

